

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ตลาดทุนไทยมีบทบาทอย่างมากในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจเมื่อธุรกิจมีความต้องการเงินทุนเป็นจำนวนมาก การกู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์อาจไม่เพียงพอต่อความต้องการ อีกทั้งทำให้ธุรกิจต้องแบกรับภาระในเรื่องดอกเบี้ยจ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากอัตราดอกเบี้ยมีแนวโน้มสูงขึ้น การระดมทุนจากตลาดทุนเป็นช่องทางหนึ่งที่จะช่วยให้ธุรกิจสามารถบริหารต้นทุนและปรับโครงสร้างธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา บริษัทเอกชนระดมทุนผ่านตลาดหลักทรัพย์เพิ่มขึ้น 1.7 ล้านล้านบาท มากกว่าสินเชื่อสุทธิที่ธนาคารพาณิชย์ปล่อยกู้เพิ่มขึ้นประมาณ 9 แสนล้านบาท หรือมากกว่าประมาณ 1.8 เท่า สำหรับในแง่ของผู้ลงทุนผู้ลงทุนในกองทุนรวมสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และกองทุนประกันสังคม มีสมาชิกราว 12 ล้านคนโดยประมาณ กองทุนเหล่านี้จัดสรรเงินของสมาชิกเพื่อลงทุนในตลาดทุน ตามนโยบายของกองทุน หากตลาดทุนมีความแข็งแกร่ง มีการเติบโตอย่างยั่งยืน ย่อมสร้างผลตอบแทนที่ดีให้แก่กองทุนและต่อสมาชิกในที่สุด นอกจากนี้ธุรกิจที่เข้ามาระดมทุนนั้นส่วนมากเป็นบริษัทขนาดใหญ่ที่มีผลประกอบการที่ดี และสามารถตรวจสอบได้ เนื่องจากจะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลในฐานะบริษัทจดทะเบียน ซึ่งจะช่วยลดการเล็งกำไรได้อย่างมีนัยสำคัญ ในปี 2548 ตลาดทุนสร้างรายได้ภาษีให้ภาครัฐอย่างน้อย 92,000 ล้านบาท หรือคิดเป็นเกือบร้อยละ 8 ของงบประมาณรายจ่ายในปีเดียวกัน¹

ตลาดหุ้นไทยในปัจจุบันจัดได้ว่าเป็นตลาดหนึ่งที่มีโอกาสเจริญเติบโตได้ค่อนข้างสูงโดยประเมินได้จากอัตราส่วนระหว่างมูลค่าราคาตลาดของหุ้นทุนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Market Capitalization/GDP หรือ Market Cap/GDP) ซึ่งเป็นอัตราส่วนชี้วัดตัวหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการขยายตัวของตลาดหุ้น และสำหรับตลาดหุ้นไทยแล้วตัวเลขดังกล่าวบ่งบอกว่ายังมีโอกาสขยายตัวได้อีกมาก ในปี 2549 ตลาดหุ้นไทยมีอัตราส่วน Market Cap/GDP ร้อยละ 65 เมื่อเปรียบเทียบกับตลาดหุ้นต่างประเทศในภูมิภาคเดียวกัน เช่น ตลาดหุ้นสิงคโปร์มีอัตราส่วน

¹ สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุนไทย, 2551, “กลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ”, [ระบบออนไลน์], แหล่งที่มา

Market Cap/GDP ร้อยละ 281 ตลาดหุ้นไต้หวันมีอัตราส่วน Market Cap/GDP ร้อยละ 163 ตลาดหุ้นมาเลเซียมีอัตราส่วน Market Cap/GDP ร้อยละ 152 และตลาดหุ้นเกาหลีมีอัตราส่วน Market Cap/GDP ร้อยละ 92² จะเห็นได้ชัดเจนว่าการลงทุนของนักลงทุนที่มีต่อตลาดหุ้นของไทยยังมีจำนวนไม่มาก

นักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ของไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ นักลงทุนรายย่อย และนักลงทุนประเภทสถาบัน³ นักลงทุนรายย่อยหรือผู้ลงทุนที่เป็นบุคคลทั่วไปส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์การลงทุนไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน มีความรู้และข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการลงทุนค่อนข้างน้อย ส่วนนักลงทุนประเภทสถาบันซึ่งหมายถึงสถาบันหลักทรัพย์หรือสถาบันทางการเงินต่างๆ เช่น ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ มีวัตถุประสงค์การลงทุนชัดเจนและเป็นรูปธรรม มีความรู้และข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการลงทุนค่อนข้างสมบูรณ์ นอกจากนี้จะสังเกตได้ว่า นักลงทุนรายย่อยซึ่งเป็นนักลงทุนส่วนใหญ่ในปัจจุบันมักลงทุนแบบเก็งกำไรซึ่งถ้าหากมีปริมาณการซื้อขายลักษณะดังกล่าวมากจนเกินไปจะส่งผลให้ตลาดหลักทรัพย์ขาดเสถียรภาพได้⁴ ดังนั้นหลังจากวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการให้ความรู้แก่นักลงทุนเพิ่มมากขึ้น จึงได้ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการลงทุนแก่นักลงทุนและผู้สนใจโดยการเผยแพร่และการให้บริการข้อมูลสารสนเทศ เพื่อให้ผู้ลงทุนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่ถูกต้อง ครบถ้วน และทันต่อเหตุการณ์ ผ่านสื่อต่างๆ อาทิเช่น โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสิ่งพิมพ์ต่างๆ ทั้งในรูปแบบของหนังสือ ตำรา เอกสารเผยแพร่ และการจัดกิจกรรมต่างๆอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามการพัฒนาความรู้การลงทุนให้กับนักลงทุน ผู้เรียนหรือนักศึกษาประสบปัญหาในเรื่องการทำความเข้าใจกระบวนการซื้อขายในภาคปฏิบัติอันเนื่องมาจากผู้เรียนขาดประสบการณ์การลงทุนจริง ปัญหาอีกประการของการเรียนรู้การลงทุนคือการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการลงทุนเข้ากับการใช้งานในภาคปฏิบัติพบว่าผู้เรียนโดยทั่วไปยังไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้การประเมินมูลค่าหรือราคาในภาคทฤษฎีเข้ากับภาคปฏิบัติได้

การเรียนรู้การลงทุนผ่านโปรแกรมจำลองถือได้ว่าเป็นการศึกษาด้านการลงทุนที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง เนื่องจากผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างประสบการณ์การลงทุนจากโปรแกรมจำลอง

² ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2551, “ภาพรวมตลาดหุ้นไทย เจริญเปรียบเทียบ”, [ระบบออนไลน์], แหล่งที่มา

www.set.or.th/setresearch/files/B_graph_comparative_0803.ppt (31 มีนาคม 2551)

³ พรอนงค์ บุษราตระกูล “ประเภทของนักลงทุน” ใน การลงทุนพื้นฐานและการประยุกต์ (โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547) หน้า 121-121

⁴ ชมรมนักลงทุนเน้นคุณค่า, 2550, “ลงทุนแบบเน้นคุณค่า” [ระบบออนไลน์], แหล่งที่มา <http://www.thaiivi.com/article/value-way/465-.html> (1 กรกฎาคม 2551)

⁵ สุภชัย ศรีสุชาติ “ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” ใน ตลาดหุ้นในประเทศไทย (บริษัท บุญศิริการพิมพ์ จำกัด, 2547) หน้า 40-40

ซึ่งใกล้เคียงกับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์จริง ในปัจจุบันมีโปรแกรมจำลองการลงทุนที่ให้บริการฟรีอยู่หลายโปรแกรมได้แก่ เว็บไซต์ไทยสต็อกเกม (<http://www.thaistockgame.com>) เกมหุ้นสินธร (<http://www.pantip.com/cafe/sinthorn/stockgame>) จากการทดลองใช้งานโปรแกรมดังกล่าวพบว่ายังไม่มีส่วนส่งเสริมให้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการประเมินมูลค่าหุ้นสามัญประกอบการตัดสินใจการลงทุน ทฤษฎีการประเมินมูลค่าหุ้นสามัญถือได้ว่ามีประโยชน์และเหมาะสมในการนำมาใช้วิเคราะห์และบริหารพอร์ตการลงทุนทำให้การลงทุนเป็นไปอย่างมีหลักการผู้เรียนจึงได้รับความรู้ที่เป็นพื้นฐานของการลงทุนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ดังนั้น โครงการค้นคว้าแบบอิสระเรื่องการพัฒนาโปรแกรมจำลองตลาดหลักทรัพย์เพื่อเรียนรู้การลงทุนในหุ้นสามัญจึงได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้านการลงทุนที่มีประสิทธิภาพแก่นักศึกษาและผู้ที่สนใจการลงทุนโดยทำให้เห็นภาพการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ชัดเจนมากยิ่งขึ้นและสนับสนุนให้มีการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการประเมินมูลค่าหุ้นสามัญเพื่อสร้างความรู้ความชำนาญในการลงทุนโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศอย่างมีหลักการอันจะเป็นพื้นฐานในการผลิตนักลงทุนที่มีความรู้และคุณภาพเพื่อรองรับการเจริญเติบโตของตลาดหลักทรัพย์ไทยอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

พัฒนาโปรแกรมจำลองตลาดหลักทรัพย์เพื่อเรียนรู้การลงทุนในหุ้นสามัญ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้โปรแกรมที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการลงทุนซื้อขายหุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจเรียนรู้การลงทุนในหุ้นสามัญ นักเรียน นักศึกษา
3. เป็นประโยชน์สำหรับประชาชนผู้สนใจการลงทุนแต่ยังไม่มีความรู้หรือมีประสบการณ์การลงทุนน้อยให้เข้าใจกลไกการลงทุนในหุ้นสามัญมากยิ่งขึ้น
4. ทำให้เกิดความเข้าใจในทฤษฎีการประเมินมูลค่าหุ้นสามัญโดยใช้ปัจจัยพื้นฐานของธุรกิจ ได้แก่ เงินปันผล ราคาหุ้น และกำไรสุทธิต่อหุ้น และสามารถประยุกต์ใช้ทฤษฎีเข้ากับการลงทุนในภาคปฏิบัติ
5. ส่งเสริมให้เกิดนักลงทุนที่มีความรู้และคุณภาพมากขึ้น อันจะเป็นการพัฒนาตลาดหลักทรัพย์ให้เติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นิยามศัพท์

โปรแกรมจำลองตลาดหลักทรัพย์เพื่อเรียนรู้การลงทุนในหุ้นสามัญ (Security Market Simulation Software for Common Stock Investment Learning) หมายถึง โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อจำลองการลงทุนซื้อขายหุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ใช้งานได้เรียนรู้วิธีการซื้อขายหุ้นสามัญและการประเมินมูลค่าหลักทรัพย์เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจซื้อขายหุ้นสามัญ

นักลงทุน (Investor) หมายถึง ผู้ที่นำเงินของตัวเองไปลงทุนซื้อหุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยหวังที่จะได้รับผลตอบแทนเป็นกำไรจากการลงทุนซื้อขายหุ้นสามัญดังกล่าว

อัตราผลตอบแทนที่ต้องการ (Required Rate of Return) หมายถึง อัตราผลตอบแทนที่นักลงทุนสามารถคาดหวังได้จากการลงทุนในหุ้นสามัญเมื่อราคาของหุ้นสามัญอยู่ที่ ระดับคุณภาพ กล่าวคือราคาหุ้นได้สะท้อนถึงมูลค่าที่แท้จริงของหุ้นเรียบร้อยแล้ว

การประเมินมูลค่าหุ้นสามัญจากการคิดลดเงินปันผล (Dividend Discount Models) หมายถึง เทคนิคการประเมินมูลค่าหุ้นสามัญของกิจการจากการหามูลค่าปัจจุบันของเงินปันผลจ่ายของกิจการในอนาคต

การประเมินมูลค่าหุ้นสามัญจากอัตราส่วนราคาหุ้นและกำไรต่อหุ้น (Price-Earnings Ratio) หมายถึง เทคนิคการประเมินมูลค่าหุ้นสามัญของกิจการจากผลคูณของอัตราส่วนราคาหุ้นสามัญต่อกำไรสุทธิกับกำไรสุทธิที่ประมาณการนั้น

การพัฒนาระบบงานซอฟต์แวร์ (Software System Development) หมายถึง การวิเคราะห์ ออกแบบ ทดสอบ และพัฒนาชุดคำสั่งสำหรับควบคุมการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์ ตั้งแต่ระดับความคิด ไปจนถึงการนำไปใช้งาน เพื่อให้โปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้นสามารถจำลองการลงทุนหุ้นสามัญโดยสามารถทำการจับคู่คำสั่งซื้อขายที่ผู้ใช้งานคีย์เข้ามาในระบบได้โดยอัตโนมัติ